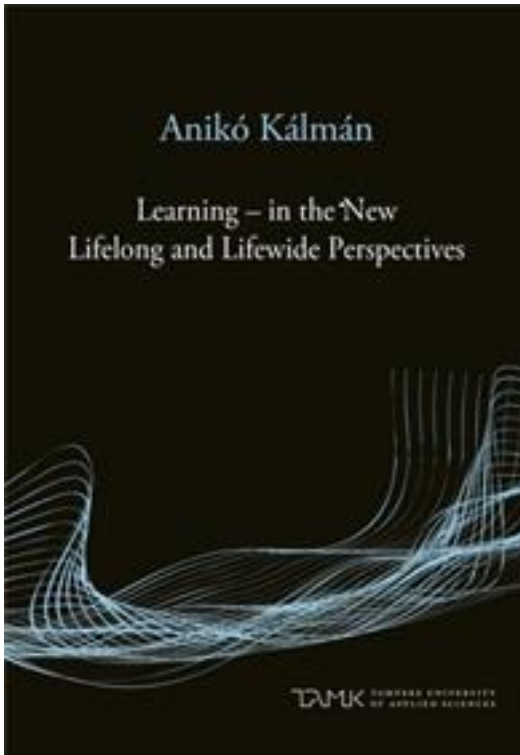

FEKETÉNÉ Szakos Éva

Kutatási eredmények az élethosszig tartó és az élet minden területére kiterjedő tanulásról

Anikó Kálmán: Learning – in the New Lifelong and Lifewide Perspectives. TAMK Tampere University of Applied Sciences, Tampere, 2016.

Ha az ember kezébe vesz egy új könyvet, először a tapintásával szerez benyomást róla. Kálmán Anikó új kötetének „jó a fogása”, minőségi, szép papírra nyomták, és a borító ízléses, elegáns, visszafogottan egyszerű. Színhasználata letisztult és szépen harmonizál a belső oldalak grafikájával, valamint a gondos, esztétikus tördeléssel. Egy kicsit a finnországi nyomdaiparról is képet kaphatunk általa, mivel a mű a Tamperei Alkalmazott Tudományok Egyetemének kiadásában jelent meg.

Hogyan kötődik a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Műszaki Pedagógiai Tanszékének habilitált egyetemi docense a Tamperei Egyetemhez? Úgy, hogy Dr. Kálmán Anikó, aki korábban a Debreceni Egyetem docense, a Lifelong Learning Központ igazgatója és a Magyar Egyetemi Lifelong Learning Hálózat ügyvezetője volt, pályájának kezdete óta kiterjedt nemzetközi szakmai kapcsolatrendszerrel ápol számos nemzetközi szakmai szervezettel és felsőoktatási intézménnyel. (Erről a könyvben részletes adatokat is közöl a szerző.) A 2015-ös naptári évet pedig vendégoktatóként a Tamperei Egyetemen töltötte, ahol közreműködött a szakmai tanárképzésben és kutatásokat végzett, valamint egyetemközi szakmai együttműködések elindítója volt. Tapasztalatait és kutatásainak eredményeit foglalja

össze a „**Learning - in the New Lifelong and Lifewide Perspectives**” („Tanulás - az új, életen át tartó és az élet minden területét átfogó perspektívában”) címmel, frissen megjelent könyve.

Az Előszó a Tamperei Egyetem vezető-helyettesének, Päivi Karttunennek a munkája, amelyben méltatja a szerző „széles és mély” tudását a tanulásról, - különösen az életen át tartó tanulásról. „Szükségünk van ilyen szakemberekre az akadémiai közösségben, mint Anikó, akik nyitottak és felkészültek a tudásmegosztásra, reflexióra és a tanulásra. Örülök és büszke vagyok, hogy kiadtuk ezt a könyvet.” – olvashatjuk az Előszóban. Az együttműködés előnyei finn részről többek között abban nyilvánultak meg, hogy a finn oktatási környezet, amely világhírű az innovatív megközelítéseiről és megoldásmódjairól, inspiráló lehetett a tudományos munkához, ugyanakkor az új paradigmák megformálása a finn kollégák számára is kihívást és hasznos tapasztalatot jelentett.

Az oktatás paradigmaváltásának nevezi az élethosszig tartó tanulást José Carlos Quadrado, portugál professzor, a neves, Porto-i Műszaki Egyetem (ISEP) rektorhelyettese is, aki szintén méltató sorokat írt a kötethez. „Az életen át tartó tanulás ösztönzése fejlesztheti minden ország mérnökeinek tudáskészletét, valamint innovációs- és versenykapacitását. Az ipar, az akadémiai szféra, a szakmai szervezetek és a döntéshozók jól koordinált erőfeszítésével minél előbb el kellene kezdeni létrehozni a mérnökök élethosszig tartó tanulásának globális hálózatát. Ehhez járulhat hozzá a könyv megjelenése is.” - véli a méltató szakember.

A Thomas Kuhntól származó fogalomhasználattal, „paradigmaváltást” sürget Kálmán Anikó az életen át tartó tanulás koncepciójában. E váltás szükségessége köré koncentrálódik a könyv fő mondanivalója, három kérdésre alapozva a kifejtést:

- Milyen válaszokat tudnak adni az oktatási rendszerek a mai társadalmi-gazdasági kihívásokra?
- Miért olyan lassú és nehézkes az „atipikus” tanulási formák terjedése?
- Milyen jelenségek kényszerítik ki az oktatás modernizációját?

Nagyszámú, közel 130 szakirodalmi forrás felhasználásával kapunk válaszokat a kérdésekre, a hivatkozott szerzők között azonban alig találunk magyar szakembereket. Az elméleti koncepciók áttekintését és megértését gazdag, esztétikus illusztráció és ízléses tipográfia segíti. Formailag is tetszetősen különül el a könyv három fő fejezete, amelyek közül az első a legrészletesebben kifejtett (92 oldal). Ez a fő fejezet a paradigmaváltás szükségességén kívül az életen át tartó tanulás koncepciójának jellemzőit és azok változásait tárgyalja, kitérve a kétdimenziós tanulási folyamatra, az aktivitás-orientált tanulásra, a tanulás szervezetelméleti felfogására és ezzel összefüggésben a menedzsment kompetenciákra. Ide került a felsőoktatás és az élethosszig tartó tanulás kapcsolata, valamint a szociális tanulás értelmezése. A szerző szerint az andragógia alapelve az, hogy a tanulásnak olyan közel kell lennie az alkalmazáshoz, amennyire csak lehetséges. Az, hogy a felnőttkori tanulás fókuszában a gyakorlat áll, determinálja a tanítási módszereket is. A technológiai forradalom ma már olyannyira a

gazdaság és a társadalom középpontjában áll, hogy többé nem információ-alapú, hanem információ-vezérelt gazdaságról vagy társadalomról beszélünk.

A második fő fejezetben a szerző egyik fő kutatási területe, a tudásháromszög fogalma és alkalmazásai, valamint egy konkrét példa, a finnországi Aalto Egyetem szociális innovációs programja kerül kifejtésre. A harmadik, záró fejezet az önálló tanulás elméleteit és intézményi alkalmazásának akadályait, veszélyeit tárgyalja, amelyek hátráltathatják a tanulók független döntéseit. Ezen akadályok tudatos felismerése segítheti a tanulástámogatók munkáját.

A kiadványt nemcsak a finn, hanem a magyar szakmai közönség is haszonnal forgathatja. Nem egyvégtében érdemes elolvasni, hanem célszerű „szokni” a címszavait. Kézikönyvszerűen használható, vagy mint egy színes mozaik, amelyről eldönthetjük, hogy melyik darabját vesszük jobban szemügyre. Olyan új tudáshoz juthatunk így, amely szemléletünket gazdagítja és kedvcsináló lehet további olvasáshoz, kutatáshoz.